

ФАКТИ ЗА ЗИКА ВИРУСНА ИНФЕКЦИЈА

Што е ЗИКА вирусна инфекција?

Зика вирусна инфекција е заболување кое го пренесуваат комарци од родот *Aedes*, а е предизвикана од Зика вирус (ZIKV).

Вирусот за прв пат е изолиран во 1947 година во Зика – шумска област во Уганда. Од тогаш до 2007 година, вирусот циркулира во Африка со неколку мали спорадични епидемии во Југоисточна Азија. Од 2007 година, неколку острови на Пацификот се соочија со епидемии. Во 2015 година, ZIKV епидемии се регистрирани за прв пат и во Јужна Америка.

Од февруари 2014 до 27 јануари 2016 година, има 30 земји и територии потврдиле автохтона циркулација на Зика вирусот.

Како се пренесува ЗИКА вирусна инфекција?

Зика вирусот го пренесуваат комарците од родот *Aedes*, истите комарци кои пренесуваат денга, чикунгуња и жолта треска.

Овие видови каснуваат денски (особено во зори и помеѓу доцните попладневни часови и самракот).

Освен преку вектори (комарци од родот *Aedes*) може да се преноси од инфицирана мајка на плод, а пријавени се поединечни можни случаи на сексуална трансмисија, но другите начини на пренесување се предмет на дополнителни истражувања. Постои потенцијална опасност од ZIKV при трансфузија.

Кои се симптомите?

Најчести симптоми на Зика вирусна инфекција се блага треска со исип по кожата, најчесто проследени со коњуктивитис, мускулно-зглобна болка и општа слабост. Симптомите се појавуваат во период од 3 до 12 дена по увод од заразен комарец.

Повеќето од инфекциите се асимптоматски, односно симптоми развива едно од четири инфицирани лица. Симптомите на болеста обично се благи и со времетраење од 4-7 дена, без тешки компликации. Се работи за болест со ниска стапка на хоспитализација и досега не се регистрирани смртни случаи.

Во неодамнешните епидемии (Француска Полинезија и Бразил), пријавени се и автоимуни, невролошки и невролошко-развојни нарушувања, како што се Guillain-Barre синдром и микроцефалија кај фетуси и новороденчиња од мајки кои можеби биле изложени на Зика вирусот во првите две тримесечја од бременоста. Потребни се и понатамошни докази за утврдување на причинско-последичната врска помеѓу овие невролошки/развојни нарушувања и Зика вирусот.

Како се дијагностицира?

Болеста се дијагностицира по пат на молекуларни и серолошки испитувања на материјал земен од сомнително болни. Дијагностиката на Зика вирусот е врз основ на откривање на генетски материјал од клинички примероци од акутно болни пациенти (првите 3-5 дена). Серолошките испитувања се прават и во подоцнежниот тек на болеста и опоравувањето, а резултати треба да се толкуваат во согласност со вакциналниот статус и претходна изложеност на други флавивирусни инфекции.

На ова заболување треба да се мисли и треба да се земе во предвид особено кај патници кои престојувале во некоја од земјите каде болеста се регистрира. Може да се јави и како ко-инфекција со други болести кои се пренесуваат преку комарци како што се денга треска, чикунгуња и маларија.

Лекување?

Не постојат специфични лекови за третман или вакцина за заштита од Зика инфекција. Поради тоа, се препорачуваат лични превентивни мерки за избегнување на каснувања од комарци.

Третманот е симптоматски и главно се базира на намалување на болката, намалување на температурата и антихистаминици за исипот.

ЛИЧНИ ЗАШТИТНИ МЕРКИ И ПРЕВЕНЦИЈА

Превенцијата исто така се базира на заштита од каснување од комарец. Aedes комарците имаат дневна активност во затворени и отворени средини. Затоа треба да се применуваат мерки за лична заштита во текот на целиот ден, а особено за време на највисоката активност на комарците (утро и помеѓу доцните попладневни часови и самракот).

Треба да се применуваат мерки за лична заштита за да се избегнат каснувања од комарци кога се престојува во области со ризик:

- КОРИСТЕТЕ репеленти, облека со долги ракави и долги панталони, особено за време на највисоката активност на комарците. Користењето на репелентите мора строго да се направи во согласност со инструкциите наведени на етикетата на производот. За новородени деца под три месечна возраст, репеленти не се препорачуваат.
- КОРИСТЕТЕ мрежи против комарци околу креветите третирани со инсектицид со долго траење (од суштинско значење во обезбедувањето на заштита од комарците).
- ЕЛИМИНИРАЈТЕ ги местата за размножување на комарците.
- Патниците, особено деца, бремени жени и лица со имунолошки заболувања или тешки хронични болести, треба да се КОНСУЛТИРААТ со својот лекар или да побарате совет за препораки за употреба на репеленти и заштита, пред да заминат на пат;
- Слични заштитни мерки се применуваат на симптоматски пациенти, со цел да се спречи пренесување на болеста на неинфицирани комарци.

Дополнително:

- Редовно отстранувајте ги сите отворени контејнери со застоена вода во домовите и вашата непосредна околина (сакасии, тенџериња, употребени гуми, базени)
- Покривајте ги контејнерите за вода, буриња, бунари и резервоари за складирање на вода за пиење и други потреби за домаќинството.

Институт за јавно здравје на Република Македонија

Сектор за контрола и превенција на заразни болести